

ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)
สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน**

THE EFFECTS OF THE TRAINING PROGRAM ON PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITY (PLC) FOR STUDENT TEACHERS

Received: October 10, 2019

Revised: November 1, 2019

Accepted: November 13, 2019

สิรวารณ จรัสรวีวัฒน์*

Sirawan Jaradrawiwat*

Corresponding Author, E-mail: sirawan@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชน การเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนโดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส กลุ่มเป้าหมาย คือนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นอาสาสมัคร จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท จำนวน 12 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ยโดยอาศัยการแจกแจงที (One Sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบคือ หลักการและที่มา วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เนื้อหา ตารางกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.67, SD = 0.64$) 2) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส 2.1) ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการประเมินวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม 6 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 3, 5, และ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 4 สูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.73, SD = 0.44$) 2.2) ผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของ

* อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

หลักสูตรฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.82, SD = 0.41$)

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ รูปแบบการประเมินของโปรวัส

Abstract

The purpose of this research were 1) to develop the training program on Professional Learning Community (PLC) for student teachers 2) to study the effect of the PLC training program by applying Provus' Discrepancy Evaluation model. The sample group was 15 volunteer students practicing teaching of the Faculty of Education, Burapha University. The research instruments consisted of 1) The PLC training program, 2) The Achievement Test on PLC was a multiple-choice test consisting of 20 items, and 3) the attitude test towards the PLC training program used Likert' 5 rating scales consisting of 12 items. The statistics used for data analysis were Percentage, Mean, Standard Deviation and One Sample t-test. The research results showed that; 1) The PLC training program for student teachers has the following components: principles and sources, objectives, indicators of success, content, activity schedule, activity plan Measurement and evaluation are appropriate at a high level. ($\bar{x} = 4.67, SD = 0.64$) 2) The effect of the PLC training program for student teachers by applying Provus' Discrepancy Evaluation model as follows: 2.1) the evaluation of the PLC training program for student teachers were consistent with the objectives of the training program. Six items on behavioral objectives of the training program were specified passing criteria at 50%, and the results of item no. 1, 3, 5 and 6 were higher than the statistical significance at the level of 0.05 while item no. 2 and 4 were higher than the statistical level without statistical significance. The study of attitude towards the PLC training program in terms of process were at very high level ($\bar{x} = 4.73, SD = 0.44$), and 2.2) the evaluation of the PLC training program in terms of output were at very high level ($\bar{x} = 4.82, SD = 0.41$)

Keywords: Training program, professional learning community, Provus' discrepancy evaluation model

บทนำ

ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ (Thompson, Gregg, & Niska, 2004) เป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ ดังนั้นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์

คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมโดยมีผู้บริหารให้การสนับสนุน ผู้การเรียนรู้และ
พัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง ผู้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียน
เป็นสำคัญ ดังที่ Hord (1997) มองการรวมตัวกันดังกล่าวว่ามีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิด
โอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ Senge (1990) ที่กล่าวว่าการรวมตัวในรูปแบบนี้
เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อการเรียนรู้
และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก อย่างไรก็ตามการรวมตัวการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงใดๆ
เป็นไปได้ยากที่จะทำเพียงลำพังหรือเพียงนโยบาย เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียน จึงจำเป็นต้องสร้างความ
เป็นชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพพร้อมในโรงเรียน ย่อมมีความเป็นชุมชนที่สัมพันธ์
กันอย่างแน่นแฟ้น เช่นเดียวกับ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่ระบุว่า การมีคุณค่าร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไปจนถึง
การเรียนรู้ร่วมกัน และการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์”
โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่ม
จาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้น เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของ
ตนเองเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้ง สุรพล ธรรมรมดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และ คงฤช ไตรยวงศ์ (2553) ได้กล่าวว่า
ชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้น จึงจำเป็นต้องมีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทาง
วิชาชีพ มีฉันทะ และศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ร่วมกัน” บรรยากาศการอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชน
กัลยาณมิตรทางวิชาการ”

การให้ความรู้เรื่องชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพในช่วงการผลิตครูจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำ เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาท
สำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้ที่มี
ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่
หลากหลาย สามารถเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยี และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ การผลิตครูท่ามกลาง
โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีนั้นครูผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้
ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้อยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นสถาบันผลิตครูควรเริ่มต้น
พัฒนานิสิต/นักศึกษาครู ตั้งแต่ช่วงฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อผลิตครูให้มีความพร้อมต่อการพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต และการฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่
ช่วยให้บุคคลอื่นมีทักษะและความรู้โดยจัดขึ้นภายใต้สภาวะเงื่อนไขบางประการ และการฝึกอบรมเป็นการจัดกิจกรรม
ระยะสั้นไม่เหมือนกับการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วไป (Good, 1973) และการฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูน
ทักษะ กฎ แนวคิด หรือทัศนคติอย่างเป็นระบบ ที่เป็นผลให้เกิดการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่
ต่างไปจากเดิม (Goldstein & Ford, 2002) ดังนั้นการฝึกอบรม จึงหมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความรู้
และทักษะ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพให้กับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ

การศึกษามูลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติ
การสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติ
การสอน จากนั้นจึงศึกษามูลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมโดยการทดลองใช้และประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรม
และประเมินผลผลิตของหลักสูตร โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีส เนื่องจากเป็นรูปแบบ
ที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ประเมินผลหลายประการ ผู้ประเมินสามารถที่จะหยิบยกข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณาอย่าง

เฉพาะเจาะจงก็ได้ ชวลิต ชูกำแหง (2551, หน้า 182) เป็นกระบวนการที่ให้เห็นถึงผู้บริหารจะตัดสินใจจะใช้หรือไม่ หรือจะปรับปรุงเพิ่มเติม หรือจะหยิบยกข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณา (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 319) และ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 275) อีกทั้ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2559) ได้กล่าวว่าในสวนการวิเคราะห์ผลประโยชน์และ ค่าใช้จ่ายเป็นขั้นตอนให้เลือกปฏิบัติได้ ผู้วิจัยจึงสนใจรูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีสมาใช้เพื่อความสะดวก ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ ซึ่งประเมินจากผลสัมฤทธิ์ และ เจตคติต่อการฝึกอบรม โดยมุ่งหวัง ว่าการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน ในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่เข้ารับการฝึกอบรม สถานศึกษาที่นิสิตฝึกปฏิบัติการสอน ตลอดจนสถาบันผลิตครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีส

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตฝึกปฏิบัติการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เป็นอาสาสมัคร จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน

ตัวแปรตาม คือ 1) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน และ 2) ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมและผลผลิตของหลักสูตรฝึกอบรม โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ และ เจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)

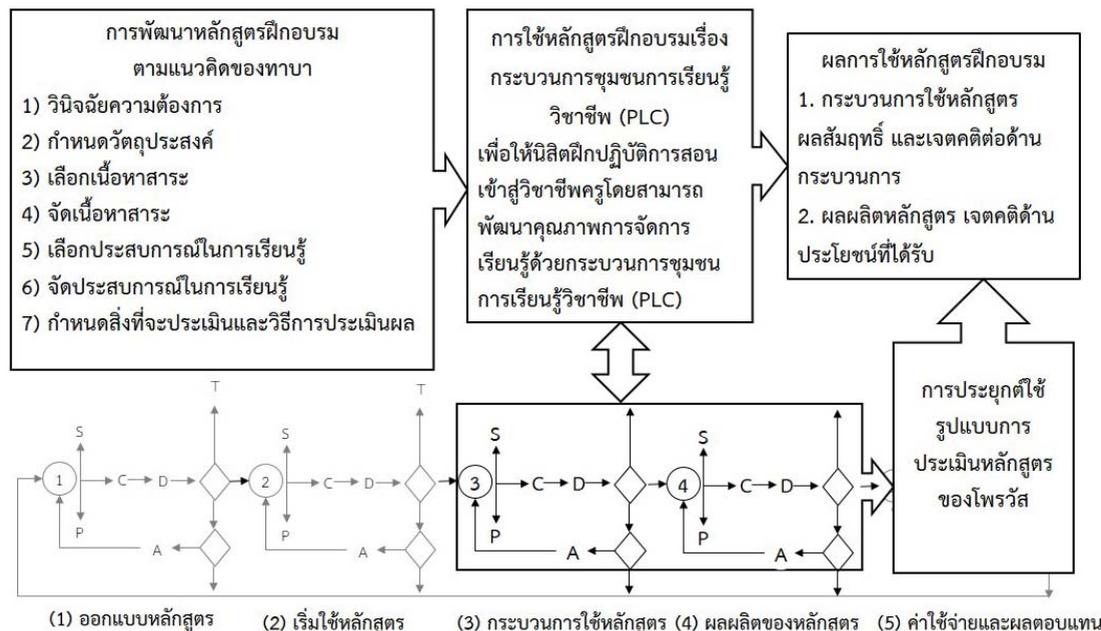
ขอบเขตการประเมิน

การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีสครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินในส่วน (3) การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร และส่วนที่ (4) การประเมินผลผลิตของหลักสูตรเท่านั้นเนื่องจากในส่วน (1) การประเมินคุณภาพของการออกแบบหลักสูตร และ (2) การประเมินการเริ่มใช้หลักสูตร มีกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำหลักสูตรไปใช้แล้วจึงมิได้ประเมินซ้ำ ส่วน (5) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและ (Provus, 1974 อ้างถึงใน มารุต พัฒนา, 2561) ผลตอบแทนเป็นส่วนที่ผู้วิจัยไม่เลือกปฏิบัติเนื่องจากมุ่งหวังในการพัฒนานิสิตเป็นสำคัญโดยมิได้แสวงหากำไรจึงไม่ประสงค์ประเมินความคุ้มค่าจากค่าใช้จ่ายและผลตอบแทน

ระยะเวลาในการวิจัย

กุมภาพันธ์ 2561 ถึง พฤศจิกายน 2562

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ จำนวน 12 ชั่วโมง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. แบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ
3. แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 12 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

ขั้นที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ฉบับร่างตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) โดยวินิจฉัยความต้องการ จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความจำเป็น พบว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาสายงานการสอน จะต้องมีส่วนร่วม ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างน้อยปีละ 50 ชั่วโมง และเมื่อศึกษาคำอธิบายรายวิชาในหมวดวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่ายังไม่ได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ไว้ในรายวิชาใด จึงควรฝึกอบรมให้กับนิสิตเป็นการเร่งด่วน ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการ

ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของนิสิตปฏิบัติการสอน จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นิสิตฝึกปฏิบัติการสอนเข้าสู่วิชาชีพครูโดยสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Objectives) ดังนี้

- (1) อธิบายความหมายและความเป็นมาของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพได้
- (2) บอกความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพได้
- (3) อธิบายลักษณะของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพได้
- (4) จำแนกบทบาทของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพได้
- (5) อธิบายหลักการของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพได้
- (6) บอกแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพได้

หลังจากกำหนดวัตถุประสงค์แล้วจึงเลือกเนื้อหาสาระ จัดเนื้อหาสาระ เลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ บทบาทของสมาชิกและกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ จากนั้นจึงกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผลตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีส โดยการวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

หลังจากสร้างหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่างเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง ด้านการออกแบบหลักสูตร และทรัพยากรหลักสูตร แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.67, SD = 0.64$) และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นการประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีมีประเด็นที่มีความเหมาะสมน้อยกว่า 3.51 หรือมีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและมีคุณภาพ จากผลการประเมินจากจึงไม่ต้องปรับปรุง

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นข้อสอบวัดตามระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด และ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ แล้วนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ไปทดลองใช้กับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยนำผลการทดสอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์มาตรวจวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) และหาความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson พบว่าแบบวัดผลสัมฤทธิ์มีค่าความเชื่อมั่น 0.86

3. แบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ จำนวน 12 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท และนำแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ โดยไม่ต้องปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นำหลักสูตรฝึกอบรม แบบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อสำนักงานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2) หลังผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้วจึงขอเสนอขออนุมัติโครงการฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน ต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) รับสมัครกลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตปฏิบัติการสอนอาสาสมัคร

4) จัดเตรียมเอกสารประกอบการฝึกอบรมพร้อมทั้งจัดเตรียมสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ให้เพียงพอ พร้อมทั้งจัดเตรียมอาหารกลางวัน และอาหารว่าง เพื่อรับรองผู้เข้าร่วมโครงการ

5) ดำเนินการฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตร ในวันเสาร์-อาทิตย์ เป็นเวลา 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

6) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทดสอบหลังฝึกอบรมด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และสอบถามด้วยแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปและรายงานผลการวิจัยโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าเฉลี่ยโดยอาศัยการแจกแจงที (One Sample t-test) กับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน

หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบคือ หลักการและที่มา วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เนื้อหา ตารางกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.67, SD = 0.64$)

หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ มีเนื้อหา และกิจกรรมการอบรมปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เนื้อหา และ กิจกรรมการอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

วันแรก	เวลา	เนื้อหา
8.30-9.00 น.	30 นาที	- ทดสอบก่อนฝึกอบรมด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)
9.00-12.00 น.	บรรยาย 3 ชั่วโมง	- ความหมายและความเป็นมาของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ - ความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ - ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ - บทบาทของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ - กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ - การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ
13.00-16.00 น.	ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง	- ฝึกปฏิบัติการสร้างแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ
วันที่สอง	เวลา	เนื้อหา
9.00-12.00 น.	บรรยาย 3 ชั่วโมง	- แนวทางการนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
13.00-16.00 น.	ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง	- ฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ
16.00-16.30 น.	30 นาที	- ทดสอบหลังฝึกอบรมด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

การวัดและประเมินผลการฝึกอบรมโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 และประเมินจากแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ แบบประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การประเมินไม่ต่ำกว่า 3.50

2. การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส

การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส ครั้งนี้ มีการประเมิน 2 ส่วน คือ ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (program process) และผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตร (program product) แต่ละส่วนมีขั้นตอนการประเมินดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน (Standards – S) ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติจริงของสิ่งที่ต้องการวัด (Performance - P) เป็นการดำเนินงานและรวบรวมข้อมูลตามแผนการฝึกอบรม

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์มาตรฐาน (Compare – C)

ขั้นที่ 4 ศึกษาความแตกต่างกับเกณฑ์มาตรฐาน (Discrepancy – D)

ขั้นที่ 5 รายงานผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ (Decision Making)

2.1 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (program process)

การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรจากการวัดผลสัมฤทธิ์ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งจำแนกตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจำนวน 6 ข้อ ผลการประเมินดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรจากการวัดผลสัมฤทธิ์ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ($n=15$)

ข้อที่	k	วัตถุประสงค์/ เกณฑ์ (S)			ผลการดำเนินงาน (P)		ผลการเปรียบเทียบข้อมูล แตกต่างจากเกณฑ์ กับมาตรฐาน		
		μ_0 (50%)	\bar{X}	SD	(C)	(D)	t	p	
1	3	1.50	2.33	0.62	0.83	ผ่าน	5.229*	.000	
2	3	1.50	1.60	0.67	0.10	ผ่าน	.526	.304	
3	3	1.50	2.20	0.56	0.70	ผ่าน	4.836*	.000	
4	3	1.50	1.53	0.64	0.03	ผ่าน	.202	.422	
5	3	1.50	2.47	0.64	0.97	ผ่าน	5.850*	.000	
6	5	2.50	3.87	0.92	1.37	ผ่าน	5.782*	.000	
รวม	20	15	14.00	1.85	4.00	ผ่าน	4.184*	.000	

* $p < .05$

ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรจากการวัดผลสัมฤทธิ์ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรมมี 6 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1,3,5, และ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 4 สูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรจากการวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการ ผลการประเมินดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรจากการวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการ ($n=15$)

ประเด็นการประเมินด้านกระบวนการ	เจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. บรรยากาศการฝึกอบรมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.93	0.26	ดีมาก
2. ระยะเวลาการฝึกอบรมเหมาะสม	4.60	0.51	ดีมาก
3. เอกสารประกอบการอบรมมีจำนวนเพียงพอ	4.87	0.35	ดีมาก
4. เนื้อหาในการอบรมมีความทันสมัย	4.67	0.49	ดีมาก
5. สื่อประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	4.60	0.51	ดีมาก
6. การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.73	0.46	ดีมาก
รวม	4.73	0.44	ดีมาก

และจากตารางที่ 3 ผลการศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการ นิสิตฝึกปฏิบัติการสอนมีเจตคติต่อการฝึกอบรมในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.44$) และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการอบรมระดับดีขึ้นไป ($\bar{X} > 3.50$) พบว่าสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการกับเกณฑ์

การทดสอบ	n	k	\bar{X}	SD	μ_0	Mean Difference	t	p
			(P)		(S)	(C)	(D)	
เจตคติด้านกระบวนการ	15	12	4.73	0.44	3.50	1.23	6.842*	.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 2, 3 และ 4 พบว่า ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการประเมินวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม 6 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 3, 5, และ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 4 สูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.44$)

2.2 ผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตร (program product)

การประเมินผลผลิตของหลักสูตรจากการวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ผลการประเมินดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การประเมินผลผลิตของหลักสูตรจากการวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ($n=15$)

ประเด็นการประเมิน ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม	เจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. การฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ช่วยส่งเสริมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการสอน	4.80	0.41	ดีมาก
2. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างการฝึกปฏิบัติการสอน	4.73	0.46	ดีมาก
3. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ช่วยให้มีแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	ดีมาก
4. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ช่วยให้มีแนวทางแก้ปัญหาของผู้เรียน	4.93	0.26	ดีมาก
5. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ มีความสำคัญต่อการเข้าสู่วิชาชีพครูในอนาคต	4.80	0.56	ดีมาก
6. หลังการฝึกอบรมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ทำให้มีความมั่นใจต่อการก้าวสู่วิชาชีพครูมากขึ้น	4.67	0.49	ดีมาก
รวม	4.82	0.41	ดีมาก

ผลการศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม นิสิตฝึกปฏิบัติการสอนมีเจตคติต่อการฝึกอบรมในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.44$) เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการอบรมระดับดีขึ้นไป ($\bar{X} > 3.50$) สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม กับเกณฑ์

การทดสอบ	n	k	\bar{X}	SD	μ_0	Mean Difference	t	p
			(P)		(S)	(C)		
เจตคติด้านกระบวนการ	15	12	4.82	0.41	3.50	1.32	7.338*	.000

* $p < .05$

สรุปผลการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบคือ หลักการและที่มา วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เนื้อหา ตารางกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.67, SD = 0.64$)

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพสำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีส

2.1 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการประเมินวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม 6 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 3, 5, และ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 4 สูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.44$)

2.2 ผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.82, SD = 0.41$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีส ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ($= 4.67, SD = 0.64$) เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และได้สร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรทาบ (Taba, 1962, p.10) โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการและที่มาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เนื้อหา ตารางกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผล มีเอกสารประกอบการฝึกอบรม สื่อและเครื่องมือวัดสำหรับการฝึกอบรม ทำให้ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ พิษณุ วรดิษฐ์ และ คณะ (2558) ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาสาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ โดยการสร้างโครงสร้างหลักสูตรเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและการประเมิน ผลการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของ ร่างหลักสูตรเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ ซาลินี เกษรพิกุล (2555) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทยด้านการสอนคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทยด้านการสอนคิดวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สำหรับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวีส ด้านกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการประเมินวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม 6 ข้อ กำหนดเกณฑ์ผ่านร้อยละ 50 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1,3,5, และ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 4 สูงกว่าเกณฑ์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพด้าน กระบวนการอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.44$) อีกทั้งผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่อง กระบวนการชุมชน การเรียนรู้วิชาชีพ ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.82, SD = 0.41$) ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัย ได้นำแนวคิดการจัดการฝึกอบรมที่ส่งผลสูงสุด (High-Impact Training Model) ของเบตเตอร์ และบลูม (Bader & Bloom, 1994, pp. 24-31) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการฝึกอบรมโดยจัดบรรยากาศการฝึกอบรมให้อำนวยต่อการ เรียนรู้ให้เหมาะสม กำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมให้เหมาะสม จัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรมให้มีจำนวน เพียงพอ อบรมด้วยเนื้อหาในการอบรมมีความทันสมัย ใช้สื่อประกอบการอบรมที่ความเหมาะสม และดำเนินการ วัดและประเมินผลมีความเหมาะสม สอดคล้องกับ ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ (2556) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาในการฝึกอบรม สื่อในการฝึกอบรม วิทยากร ระยะเวลาในการฝึกอบรม การประเมิน ผลการฝึกอบรม ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการฝึกอบรม และตารางการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรม รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความเหมาะสม มากที่สุด จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ และดำเนินการใช้หลักสูตรฝึก อบรมตามแผนที่กำหนด จะทำให้ผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

จากผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ จากค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อ การฝึกอบรมด้านกระบวนการอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการจัดเตรียมทรัพยากร หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสม ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเพื่อประเมินผลผลิตของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรฝึกอบรม คือ เพื่อให้นิสิตฝึกปฏิบัติการสอนเข้าสู่วิชาชีพครูโดยสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่า กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพช่วยส่งเสริมความพร้อม ในการฝึกปฏิบัติการสอน ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่งการฝึกปฏิบัติการสอน ช่วยให้มีแนวทางพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ ช่วยให้มีแนวทางแก้ปัญหาของผู้เรียน อีกทั้งมีความสำคัญต่อการเข้าสู่วิชาชีพครูในอนาคต และ หลังการฝึกอบรมทำให้มีความมั่นใจต่อการก้าวสู่วิชาชีพครูมากขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการจำเป็น ก่อนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และมีการวางแผนการอบรมโดยจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรม ที่ครอบคลุมเนื้อหา หลังใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแผนจึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจเนื้อหา และเห็นความสำคัญในการอบรม ทำให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ แคทีน่า (Catina, 2017) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพตามการรับรู้ของครูมัธยม มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในงานครู และศึกษามุมมองของครูเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพใน การส่งเสริมวัฒนธรรมเชิงบวกในโรงเรียนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ทำงาน ร่วมกับสมาชิกชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ มีมุมมองว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หากครูมีความรู้และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น อาจช่วยให้ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ดีขึ้นโดยมีโรงเรียน คอยสนับสนุน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็จะสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการยืนยันจากผลการวิจัยโดยของ

Hord (1997) ว่าการดำเนินการในรูปแบบกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปปรับใช้กับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท รวมทั้งครูประจำการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูสายงานการสอนได้

ควรเพิ่มการวัดและประเมินผลระหว่างการฝึกอบรมให้หลากหลาย เช่น การประเมินผลงาน การประเมินตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตื่นรู้ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนในรูปแบบที่ทันสมัย เช่น การฝึกอบรมออนไลน์

2. ควรติดตามผลการฝึกอบรมหลังนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นครูประจำการเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจปรับปรุงหรือยกเลิกหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาลินี เกษรพิกุล. (2555). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทย ด้านการสอนคิดวิเคราะห์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 2(2), 200-208.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิชญ วรดิษฐ์, กัญญา ลินทรตนิศิริกุล, วินิจ เทือกทอง และ อนุชัย ชีระเรืองไชยศรี. (2558). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาสาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ. *Viridian E-journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(3), 676-690.
- มารุต พัฒผล. (2561). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2559). *วิธีวิทยาการประเมิน ศาสตร์แห่งคุณค่า* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลจเซ็นเตอร์.

สุรพล ธรรมร่มดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และคงกฤษ ไตรยางค์. (2553). *อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวจิตตปัญญา. โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่ การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8. นครปฐม: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.*

Bader, G.E. & Bloom, A.E. (1994). *Measuring Team Performance*. California: Richard Chang Associates.

Catina S. Stewart, (2017). *Secondary Teachers' Perceptions of the Effectiveness of a Professional Learning Community*. Doctoral Study of the Degree of Doctor of Education, Walden University, Washington, United States.

Goldstein, I.L. & Ford, K. (2002). *Training in Organizations: Needs assessment, Development and Evaluation* (4th ed.). Balmont: Wadsworth.

Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed.). New York: MCE Graw-Hill.

Hord, S.M. (1997). *Professional Learning Communities; Communities of inquiry and improvement*. Austin, Texas: Southwest Education Development Laboratory.

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Doubleday, New York, NY: MCB UP Ltd.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World Inc.

Thompson, S. C., Gregg, L., and Niska, J. M. (2004). *Professional learning communities, leadership and student learning, Research in Middle Level Education*. Retrieved from: <http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>.